

САНГИЙН САЙД, САНХҮҮГИЙН ЗОХИЦУУЛАХ
ХОРООНЫ ДАРГЫН ХАМТАРСАН ТУШААЛ

2015 оны 4 сарын 15 өдөр

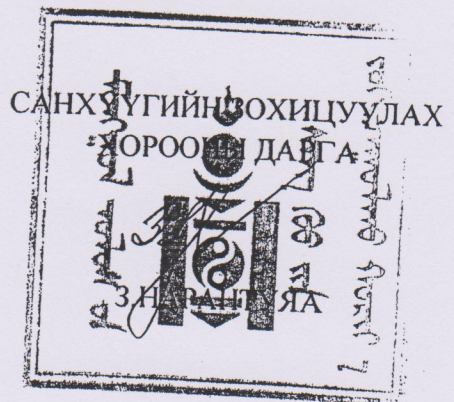
Дугаар 91/110

Улаанбаатар хот

“Малын индексжүүлсэн даатгалын хамтын
эрсдэлийн сангийн хөрөнгө, түүнийг санхүүжүүлэх,
зарцуулах журам” батлах тухай

Малын индексжүүлсэн даатгалын тухай хуулийн 26 дугаар зүйлийн 26.2, Улсын Их Хурлын 2006 оны 45 дугаар тогтоолоор батлагдсан “Санхүүгийн зохицуулах хорооны дүрэм”-ийн 3.2 дахь хэсгийг тус тус үндэслэн ТУШААХ нь:

1. “Малын индексжүүлсэн даатгалын хамтын эрсдэлийн сангийн хөрөнгө, түүнийг санхүүжүүлэх, зарцуулах журам”-ыг хавсралтаар баталсугай.
2. Энэхүү журмын хэрэгжилтэд хяналт тавьж ажиллахыг Сангийн яамны Санхүүгийн бодлогын газар /Б.Нямаа/-т, Санхүүгийн зохицуулах хорооны Даатгалын зохицуулалтын газар /Ц.Нацагдорж/-т тус тус даалгасугай.

**МАЛЫН ИНДЕКСЖҮҮЛСЭН ДААТГАЛЫН ХАМТЫН ЭРСДЭЛИЙН САНГИЙН
ХӨРӨНГӨ, ТҮҮНИЙГ САНХҮҮЖҮҮЛЭХ, ЗАРЦУУЛАХ ЖУРАМ**

УХА0410 5043239

Нэг. Нийтлэг үндэслэл

1.1. Малын индексжүүлсэн даатгалын тухай хууль /цаашид “хууль” гэх/-ийн 26.2-т заасан хамтын эрсдэлийн сан /цаашид “хамтын эрсдэлийн сан” гэх/-г бүрдүүлэх, удирдах, хамтын эрсдэлийн сангийн хөрөнгөөр хөрөнгө оруулалт хийх, нөхөн төлбөр төлөх, хөрөнгийг зарцуулах ажиллагааг зохицуулахад энэхүү журмын зорилго оршино.

1.2. Энэ журамд хэрэглэгдэх нэр томъёог дараах байдлаар ойлгоно:

1.2.1. “Даатгалын эрсдэлийн хураамж” гэж Сангийн сайд, Санхүүгийн зохицуулах хороо /цаашид “Хороо” гэх/-ны даргын хамтарсан 2015 оны 78/90 тоот тушаалаар батлагдсан “Малын индексжүүлсэн даатгалын хураамжийн хэмжээг тооцох журам”-ын 3.3-т заасан хураамжийг;

1.2.2. “Даатгагчдын хамтарсан хурал” гэж Малын индексжүүлсэн даатгалын тухай хуулийн 13.1-д заасан шаардлага хангасан, хамтын эрсдэлийн санд оролцогч даатгалын компани /цаашид “даатгагч” гэх/-уудын хамтран байгуулсан, хууль болон энэ журмыг хэрэгжүүлэх, хамтын эрсдэлийн санг удирдах, байршуулах, зарцуулахтай холбоотой шийдвэр гаргах, хамтын удирдлагын байгууллагыг;

1.2.3. “Хөрөнгө оруулалтын өгөөж” гэж хамтын эрсдэлийн сангийн хөрөнгийн хөрөнгө оруулалтын орлогыг;

1.2.4. “Чөлөөт үлдэгдэл” гэж хамтын эрсдэлийн сангийн хөрөнгөөс тухайн тайлант жилийн тус сангийн бүх зардлыг хассаны дараах үлдэгдэл хөрөнгийн дүнг;

1.2.5. “Борлуулалтын улирал” гэж даатгагч нь малчин, мал бүхий иргэн, хуулийн этгээдтэй малын индексжүүлсэн даатгал /цаашид “даатгал” гэх/-ын гэрээ байгуулах боломжтой хугацааг;

Хоёр. Хамтын эрсдэлийн санг бүрдүүлэх, удирдах, зарцуулахад баримтлах зарчим

2.1. Хамтын эрсдэлийн санд оролцогч даатгагчдын хамтын эрсдэлийн санд төвлөрүүлэх хөрөнгийн хэмжээг даатгалын эрсдэлийн хураамжаас давхар даатгалын хураамжийг хассан дүнгээр тооцож, жил бүр төвлөрүүлнэ.

2.2. Хамтын эрсдэлийн санг бүрдүүлэх, удирдах, түүнийг зарцуулахдаа дараах үндсэн зарчмыг баримтлана:

2.2.1. Малын индексжүүлсэн даатгалын тохиолдол болсон үед хуулийн 8.1.2-т заасан түвшний эрсдэлийг хамтран хариуцаж, эрсдэлээ хуваах зорилгоор уг санг даатгагчид хамтран бүрдүүлэх;

2.2.3. Хамтын эрсдэлийн сангаас олгох похон толборийг хамтын эрсдэлийн санд оруулсан даатгалын хураамжид хувь тэнцүүлэн хуваах замаар хамтран хариуцах;

2.2.4. Хамтын эрсдэлийн санд төвлөрүүлсэн даатгалын хураамжийн хэмжээнд хувь тэнцүүлэн өгөөж хүртэх;

ГУРАВ. Хамтын эрсдэлийн санг удирдах

3.1. Хамтын эрсдэлийн санг удирдах дээд байгууллага нь даатгагчдын хамтарсан хурал байна.

3.2. Хамтын эрсдэлийн санг даатгагчдын хамтарсан хурлаас томилсон 3 хүний бүрэлдэхүүнтэй ажлын алба /цаашид “ажлын алба” гэх/ удирдах бөгөөд үүнд хуулийн 18.1-д заасан давхар даатгалын компани /цаашид “давхар даатгагч” гэх/-ийн төлөөлөл орсон байна.

3.3. Ажлын албыг хуулийн 22.3.3-т заасны дагуу давхар даатгагчийн гүйцэтгэх захирал нэгдсэн удирдлагаар хангах бөгөөд тус ажлын албаны зардлыг хамтын эрсдэлийн сангийн хөрөнгө оруулалтын өгөөжөөс санхүүжүүлнэ.

3.4. Хамтын эрсдэлийн сангийн хөрөнгийг хуулийн 26.1-д заасны дагуу тусгайлсан дансанд байршуулах бөгөөд тус сангийн хөрөнгийг захиран зарцуулах эрх нь даатгагчдын хамтарсан хуралд хадгалагдана. Даатгагчдын хамтарсан хурлаас эрх олгосноор давхар даатгагчийн гүйцэтгэх захирал тусгайлсан данснаас зарцуулалт хийнэ.

3.5. Хамтын эрсдэлийн сан нь хууль тогтоомжид нийцсэн, Санхүүгийн зохицуулах хорооноос зөвшөөрсөн дотоод журам /цаашид “дотоод журам” гэх/-тай байх ба энэхүү дотоод журамд дараах асуудлыг тусгана:

3.5.1. Даатгагчид хамтын эрсдэлийн сантай холбоотой асуудлыг шийдвэрлэхээр хамтран хуралдах, уг хуралд бэлтгэх, зарлан хуралдуулах, санал өгөх, хурлаас шийдвэр гаргах зохицуулалт;

3.5.2. Хамтын эрсдэлийн санг удирдах, зарцуулахтай холбоотой даатгагч, даатгагчдын хамтарсан хурал, давхар даатгагчийн гүйцэтгэх захирал, ажлын албаны эрх үүрэг, хариуцлага;

3.5.3. Хамтын эрсдэлийн санг удирдах ажлын албыг томилох, түүний үйл ажиллагааны зарчим болон ажлын албаны төсвийг батлах зохицуулалт;

3.5.4. Хамтын эрсдэлийн сангийн хөрөнгийг захиран зарцуулах, байршуулах, чөлөөт үлдэгдэл болон хөрөнгө оруулалтын өгөөжийг тодорхойлж, хуваарилах зохицуулалт;

3.5.5. Хамтын эрсдэлийн санд аудит хийх зохицуулалт;

3.5.6. Шаардлагатай гэж үзсэн бусад асуудал;

Доргов. Хамтын эрсдэлийн санд хөрөнгө төвлөрүүлэх, түүнийг байршуулах

4.1. Даатгагчид энэ журмын 2.1-д заасны дагуу хамтын эрсдэлийн санд төвлөрүүлэх хөрөнгийг даатгалын борлуулалтын улирал дууссанаас хойш хуанлийн 60 хоногийн дотор тус санд бүрэн шилжүүлсэн байна.

4.2. Хамтын эрсдэлийн санд шинээр нэгдэн орох даатгагч нь өмнөх тайлант жилийн эцэст даатгагч бүрийн хамтын эрсдэлийн сангийн хуримтлалд үлдээсэн хөрөнгөтэй тэнцүү хэмжээний хөрөнгийг даатгалын борлуулалтын улирал эхлэхээс өмнө тус санд төвлөрүүлнэ.

4.3. Хамтын эрсдэлийн санд төвлөрүүлбэл зохих хөрөнгийн тооцооллыг ажлын алба гүйцэтгэх ба даатгагчид малын индексжүүлсэн даатгалын борлуулалтыг ажлын албанд үнэн зөв гаргаж өгөх үүрэгтэй.

4.4. Даатгагчид хамтын эрсдэлийн сангийн хөрөнгөөр хөрөнгө оруулалт хийхдээ Хорооны 2013 оны 250 дугаар тогтоолоор батлагдсан “Ердийн даатгалын компанийн даатгалын нөөц сангаас хөрөнгө оруулалт хийхэд тавигдах шаардлага”-ын 2.1 дэх хэсгийг мөрдөнө.

4.5. Даатгагчид хамтын эрсдэлийн сангийн хөрөнгөөр хөрөнгө оруулалт хийхдээ дараах ангилал, хувь хэмжээг баримтална. Үүнд:

Хөрөнгийн ангилал	Хөрөнгө оруулах дээд хязгаар /Хамтын сангийн нийт хөрөнгөнд эзлэх хувиар/
1. Засгийн газраас гаргасан өрийн хэрэгсэл	80%
2. Төв банкны үнэт цаас	80%
3. Банкны хадгаламж	100%
4. Монгол Улсын Хөгжлийн банкны үнэт цаас	20%
5. Арилжааны банкнаас гаргасан нэрийн сертификат	10%

4.6. Хамтын эрсдэлийн сангийн хөрөнгийг банкны хадгаламж хэлбэрээр байршуулсан тохиолдолд нэг банкинд нийт мөнгөн хөрөнгийн 35-аас дээшгүй хувийг байршуулах зарчмаар даатгагчдын хамтарсан хурлаас сонгосон 3-аас доошгүй банкинд тараан байршуулна.

4.7. Хамтын эрсдэлийн сангийн хөрөнгөөр худалдан авч болох өрийн хэрэгсэл нь хугацааны хувьд дараах нэмэлт шаардлагын аль нэгийг хангасан байна:

4.7.1. Холбогдох хууль тогтоомж, үнэт цаас гаргах тухай шийдвэрт заасан хугацаа эсхүл үлдэгдэл хугацаа нь 6 сар ба түүнээс богино байх;

4.7.2. Энэ журмын 4.2.1-д заасан шаардлагыг хангаагүй бол тухайн өрийн хэрэгслийг хүссэн цагтаа худалдах боломжтой идэвхитэй зах зээлтэй байх;

4.8. Хамтын эрсдэлийн сангийн хөрөнгөөр худалдан авах банкны хадгаламжийн сертификатын хугацаа нь 6 сараас доош байна.

4.9. Нэг банкинд хадгалуулсан хадгаламж болон тухайн банкны гаргасан хадгаламжийн сертификатын нийлбэр нь хамтын эрсдэлийн сангийн нийт хөрөнгийн 35%-наас илүүгүй байна.

4.10. Хамтын эрсдэлийн сангийн хөрөнгөөр худалдан авсан санхүүгийн хэрэгслийн багцад багтаж буй санхүүгийн хэрэгслийн нийт жигнэсэн дундаж хугацаа /ЖДХ/ нь 184 өдрөөс илүүгүй байна. ЖДХ гэж сангийн багцад байгаа өрийн хэрэгсэл тус бүрийн дуусах хугацаа эсхүл сангийн эзэмшилд байх хугацааг сангийн багцад байгаа тухайн хөрөнгийн хувийн жингээр жигнэж тооцсон дундаж хугацаа юм.

Тав. Хамтын эрсдэлийн сангаас нөхөн төлбөр олгох

5.1. Даатгагчид хамтын эрсдэлийн сангаас нөхөн төлбөр олгох асуудлыг дараах байдлаар хамтран шийдвэрлэнэ:

5.1.1. Даатгалын тохиолдол болсон эсэхийг хуулийн 6.3 дахь хэсэгт заасны дагуу статистикийн асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллагын албан ёсны мэдээлэлд үндэслэн тогтооно;

5.1.2. Хамтын эрсдэлийн сангаас нөхөн төлбөр олгох тухай шийдвэрийг даатгагчдын хамтарсан хурал гаргах бөгөөд тус шийдвэрийг гаргахдаа сум бүрийн малын хорогдлын мэдээллийг гаргасан, шалган баталгаажуулсан эрх бүхий этгээдийн албан ёсны баталгаа, баримтыг үндэслэнэ;

5.1.3. Хуулийн 22.3.1-д заасан нэгдсэн бүртгэлийн мэдээллийг үндэслэнэ;

5.1.4. Даатгагчдын борлуулсан даатгалын гэрээ, баталгааны мэдээллийг үндэслэнэ;

5.1.5. Хамтын эрсдэлийн сангаас нөхөн төлбөр олгох тухай шийдвэрт даатгагч тус бүрийн даатгуулагчдад олгох нөхөн төлбөрийн хэмжээг заасан байна;

5.1.6. Хамтын эрсдэлийн сангаас нөхөн төлбөр олгох үйл ажиллагааг давхар даатгагчийн гүйцэтгэх захирал, ажлын алба зохион байгуулна;

5.1.7. Хамтын эрсдэлийн сангаас нөхөн төлбөр олгох шийдвэр гарснаас хойш ажлын 3 хоногийн дотор даатгагч тус бүрт ногдох нөхөн төлбөрийг тэдгээрийн арилжааны банкин дахь дансанд шилжүүлнэ;

5.1.8. Даатгагчид даатгалын нөхөн төлбөрийг хүлээн авснаас хойш ажлын 3 хоногийн дотор даатгуулагчдад олгоно.

5.2. Давхар даатгагчийн гүйцэтгэх захирал даатгалын нөхөн төлбөрийг олгож дууссанаас хойш ажлын 7 хоногийн дотор тайланг гаргаж, Хороо, даатгагчдын хамтарсан хурал, давхар даатгагчийн Төлөөлөн удирдах зөвлөл /цаашид "ТУЗ" гэх/-д хүргүүлнэ.

Зургаа. Хамтын эрсдэлийн сангийн хөрөнгийн чөлөөт үлдэгдэл, түүнийг хуваарилах

6.1. Давхар даатгагчийн гүйцэтгэх захирал хамтын эрсдэлийн сангийн үлдэгдлийн тайланг сар бүр гаргана. Тухайн тайланг гаргахдаа түүний хөрөнгийг Санхүүгийн тайлагналын олон улсын стандартад заасны дагуу бодит үнэ цэнээр нь илэрхийлнэ.

6.2. Хамтын эрсдэлийн сангийн хөрөнгийн чөлөөт үлдэгдлийг даатгагчдийн тус санд оруулсан хоронгод хувь тэнцүүлэн тооцох ба дараах зарчмыг баримтлана:

6.2.1. Хамтын эрсдэлийн сангийн хөрөнгө нь даатгагч бүрээс төвлөрүүлсэн хоронго болон хөрөнгө оруулалтын өгөөжийн нийлбэртэй тэнцүү байх бөгөөд хамтын эрсдэлийн сангийн чөлөөт үлдэгдэл нь тус сангийн хөрөнгөөс олгосон болон олгохоор тооцсон нөхөн төлбөрийг хассан дүнтэй тэнцүү байна. Энд хөрөнгө оруулалтын өгөөжөөс энэ журмын 3.3-т заасан зардлыг хасаж тооцно;

6.2.2. Хамтын эрсдэлийн сангийн чөлөөт үлдэгдэл, түүний хуваарилалтын тооцоог ажлын алба гүйцэтгэж, давхар даатгагчийн гүйцэтгэх захирал хянана. Хамтын эрсдэлийн сангийн чөлөөт үлдэгдлийн тайлан болон хуваарилалтын тооцоог даатгагчдын хамтарсан хуралд хүргүүлнэ;

6.2.3. Даатгагчдын хамтарсан хурал энэ журмын 6.2.2-т заасан тайлан, тооцоог хянаж баталгаажуулна;

6.3. Тайлант жилийн эцэст хамтын эрсдэлийн сангаас хамгийн бага чөлөөт үлдэгдэл хуваарилагдсан даатгагчид ногдох хөрөнгийн наян хувьтай тэнцүү хэмжээний хөрөнгийг даатгагч бүр хамтын эрсдэлийн сангийн хуримтлалд үлдээх ба энэхүү хөрөнгийг даатгагчийн учирч болзошгүй хохирлын нөөц санд бүртгэнэ.

6.4. Даатгагчдад хуваарилагдсан хоронгийн учирч болзошгүй хохирлын нөөц санд бүртгэсэн хөрөнгөөс бусад хэсэг нь даатгагчийн ашиг байна.

6.5. Даатгагч нь малын индексжүүлсэн даатгалын үйл ажиллагаа эрхлэхийг зогсоосон тохиолдолд тайлант жилийн эцэст хуваарилагдсан чөлөөт үлдэгдлийг хамтын эрсдэлийн сангаас буцаан татах эрхтэй. Буцаан татсан хөрөнгийн учирч болзошгүй хохирлын нөөц санд бүртгэгдсэн хөрөнгийг Хорооны 2009 оны 232 дугаар тогтоолоор батлагдсан “Ердийн даатгалын нөөц санг бүрдүүлэх, зарцуулах, түүнд хяналт тавих журам”-д заасны дагуу зарцуулна.

Долоо. Хамтын эрсдэлийн санд тавих хяналт

7.1. Хамтын эрсдэлийн сангийн хөрөнгийн бүрдүүлэлт, зарцуулалтад давхар даатгагчийн төлөөлөн удирдах зөвлөлөөс томилогдсон аудитор хяналт тавих бөгөөд энэхүү хяналтын чиг үүргийг хэрэгжүүлэх асуудлыг даатгагчдын хамтарсан хурлаас баталсан дотоод журмаар зохицуулах ба уг журамд аудиторын эрх, үүргийг тусгасан байна.

7.2. Аудитор нь хамтын эрсдэлийн сангийн хөрөнгийн бүрдүүлэлт, зарцуулалтад хийсэн шалгалтын дүгнэлтээ Хороо болон давхар даатгагчийн ТУЗ-д тухай бүр хүргүүлнэ.

7.3. Хамтын эрсдэлийн сангийн бүрдүүлэлт, байршуулалт, зарцуулалт болон даатгагчдын хамтарсан хурал, ажлын алба, давхар даатгагчийн ТУЗ, гүйцэтгэх захирал, аудитын үйл ажиллагаанд Хороо хяналт тавьж, шаардлагатай гэж үзвэл газар дээрх хяналт шалгалтыг гүйцэтгэнэ.

Найм. Хариуцлага

8.1. Хороо энэ журмын биелэлтэд хяналт тавьж ажиллах бөгөөд энэ журмыг зөрчсөн этгээдэд холбогдох хууль тогтоомжид заасны дагуу хариуцлага ногдуулна.

---ooOoo---